

**РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ**

Забезпечення творчого розвитку особистості – найважливіше завдання всіх світових освітніх систем. У документах державної ваги про освіту нашої держави одним із стратегічних завдань окреслено створення умов для формування освіченої, творчої особистості громадянина, реалізації та самореалізації його природних задатків і можливостей в освітньому процесі.

Відомо, що джерела творчих сил людини беруть свій початок з дитинства, саме там вони народжуються і розвиваються у взаємодії з навколишнім світом, під впливом навчання та виховання в широкому розумінні цих слів. Саме в дитячі роки виявляються нахили до творчості, але вони не завжди помічаються дорослими, недостатньо використовуються, не розвиваються і з роками здатність творити втрачається дитиною [2].

Сьогодення ставить високі вимоги до вчителя оновленої національної школи, а тому підвищення якості підготовки майбутнього педагога початкових класів, зокрема розвиток його творчих комунікативних здібностей, має бути пріоритетною проблемою професійної підготовки. Особливо гострою в сучасній лінгводидактиці початкової школи є питання впровадження комунікативного та компетентнісного підходів. З огляду на вищезазначене, розгляд творчих можливостей підготовки комунікативноспроможного фахівця початкової школи є актуальним [3].

Мета та завдання статті В межах пропонованої статті розглянемо поняття та категорії творчої діяльності в трактуваннях сучасних дослідників, зокрема визначення сутності понять "творчість", "креативність", "творчий потенціал", "творча діяльність", "педагогічна творчість", "творча особистість", "творче мислення", "критерії творчості педагогічної".

Аналіз психолого-педагогічних досліджень Чи можливо розвивати в собі чи в когось іншого здатність до творчості, необхідність у творчій роботі? Як показує аналіз педагогічної та психологічної літератури, кожній особистості притаманна безмежна здатність до розвитку всіх її якостей. Це стосується й творчих здібностей, формування й розвитку яких – одне з найважливіших завдань професійної підготовки у закладах вищої педагогічної освіти.

Вивченням різноманітної проблематики творчості займалися як мислителі, філософи-гуманісти Давньої Греції (Демокрит, Протагор, Сократ, Платон, Аристотель), педагоги Середньовіччя (Августин, Боецій, Фома Аквінський), філософів та педагогів Середньовіччя (Вітторіно да Фельтре, Іоганнес Людвік Вівес, Франсуа Рабле, Еразм Роттердамський, Мішель Монтень), педагоги епохи Просвітництва (Ян Амос Коменський, Джон Локк, Жан-Жак Руссо, Й.Герберт, Роберт Оуен, Фрідріх Дістерверг), представники особистісно орієнтованої педагогіки (Іван Вишенський, Петро Могила, Григорій Сковорода, Феофан Прокопович, К.Д.Ушинський, М.І.Пирогов), дослідники творчості радянського періоду (С.Русова, А.Макаренко, Л.Виготський, С.Рубінштейн, Ю.Карпова, А.Спіркін, С.Рубінштейн), а також наші сучасники (Б.Ананьєв, В.Загвязинський, І.Зязюн, В.Кан-Калик, І.Канєвська, Н.Кичук, О.Савченко, С.Сисоєва, В.Сухомлинський, В.Цапок та інші).

Виклад основного матеріалу Для розвитку творчих здібностей школярів на високому професійному рівні потрібно створювати адекватну систему підготовки

вчителів, яка б нарівні з оволодінням знаннями й уміннями, включала б й діяльність з розкриття творчих можливостей та здібностей майбутнього спеціаліста.

Діяльнісний спосіб існування людини у світі неможливо зрозуміти без осмислення змісту однієї з найдавніших категорій – *творчості*. Зауважимо, що це поняття широке, його роз'яснення знаходимо ще у давногрецького філософа Платона. “Творче мистецтво, - зазначав він, - є такою здатністю, яка виступає причиною того, чого раніше не було. Усе, що викликає перехід з небуття в буття, є творчість. Отже, створення будь-яких творів мистецтва чи ремесла можна назвати творчістю, а всіх “створювачів” - їх творцями [5, с.136.] Творчість, як явище, виникає у процесі становлення індивіда. Кожна потенційно обдарована людина не завжди сама прагне до нового, частіше її залучають інші до участі в оновленні суспільства. Творчість – процес багатосторонній, що включає і соціальне, і психічне, і фізіологічне, які збагачують дане соціальне явище.

Названа категорія є предметом аналізу багатьох сучасних наук. Психологи, наприклад, досліджують внутрішню структуру творчості й механізми інтелектуальних пошукових дій, визначають роль інтуїції, уяви тощо. Філософи розглядають творчість у зв'язку з людською сутністю та її життєвою реалізацією. За умови такого підходу найзагальнішим буде визначення творчості як способу самобуття людини: саме у творчості особа стверджується, формується, відтворює й розвиває себе. *Під творчістю в основному розуміють діяльність, результатом якої є створення індивідуального, нового, неповторного, оригінального.*

У психолого-педагогічних наукових джерелах спостерігається використання двох термінів (творчість, креативність) на позначення одного поняття. Загальновідомо, що поняття “креативність” і “творчість” не синонімічні, але взаємообумовлені. Творчість розглядається як більш загальне поняття по відношенню до креативності. *Креативність* (від лат. creatio - створювати) - це творчі здібності індивіда, що характеризуються готовністю до продукування принципово нових ідей та входять до структури обдарованості як незалежний фактор. На думку П.Торренс, креативність включає в себе підвищену чутливість до проблем, до дефіциту або протиріччя знань, дії з визначення цих проблем, з пошуку їх рішень на підставі висування гіпотез, з перевірки та змінювання гіпотез, з формулювання рішень. В.Сластьонін вважає, що креативність – це здатність, що відображає глибинні властивості особистості створювати оригінальні цінності, приймати нестандартні рішення. І.Дубина вважає доцільним використовувати поняття “креативність” для визначення сфери “суб’єктивно-значущої новизни” й розглядати його як перетворення та поширення концептуальних просторів мислення і діяльності. *Творчість* – це продуктивна людська діяльність, що здатна породжувати якісно нові матеріальні й духовні цінності суспільства. Креативність є необхідною умовою творчості. Якщо творчість розуміється як специфічний процес, що стосується створення нового, то креативність розглядається як потенціал, внутрішній ресурс людини.

Ми будемо розуміти під *поняттям “творчість” безпосередню діяльність, під поняттям “креативність” - здібність до створення нового, неординарного, неповторного.* Креативність виступає умовою творчого саморозвитку особистості, є суттєвим резервом її самоактуалізації. Названа якість виражається сприятливістю, чутливістю до проблем, відкритістю до нових ідей та схильністю руйнувати або змінювати стереотипи з метою створення нового, досягнення нетривіальних неочікуваних та незвичайних рішень життєвих проблем. Слід відзначити, що творча індивідуальність виступає предметом креативної акмеології і розглядається як найвища характеристика професійної творчості (Н.Вишнякова). Вона є інтегральною креативно-особистісною категорією, що включає інтелектуально-творчу ініціативу; інтелектуальні здібності; широту та глибину знань; чутливість до протиріч, схильність до творчого сумніву; здатність відчувати внутрішню творчу боротьбу; відчуття новизни, вміння бачити незвичайне у проблемі; професіоналізм; жагу пізнання тощо.

Природна творчість людини виявляється в діяльності, зовнішньою соціальною формою якої є праця. *Творча активність*, як якість особистості, не дається їй споконвічно і не повністю залежить від природних даних. Вона формується суспільством і зумовлена трудовою діяльністю, що є вічною природною умовою життя і вихідною формою творчості. Діяльність у формі праці з самого початку характеризується як перетворююча активність, що спрямована на зміну реальної дійсності. Дана якість активності – двостороння: предметно-перетворююча й пізнавальна. Предметна діяльність завжди опосередкована ідеальною, розумовою творчістю, конструюванням того, чого нема, але що повинно бути. Однак будь-який вид творчої інтелектуальної діяльності передбачає використання певних уже наявних предметів культури. Індивід відштовхується від цілого світу предметів, форм, що його оточують. Його індивідуальна культура зобов'язана сукупності знань, засвоєних у процесі навчання і життєвого досвіду. Культура духовно збагачує, озброює особистість, стає джерелом її енергії.

Надзвичайно важливою властивістю творчої активності є її колективістський характер. Вона спирається на спілкування людей, оскільки діяльності поза спілкуванням не існує. Відтак, *спілкування – це специфічна форма творчості, що стимулює і супроводжує процес породження нового, оригінального*. Спілкування є умовою і способом реалізації особистості та виступає необхідною передумовою людського буття, взаємодії людей, передумовою будь-якої творчості. У процесі спілкування відбувається взаємний обмін результатами діяльності, інформацією, соціально-психологічними почуттями, при цьому виконуються різні соціальні ролі в матеріальному і духовному виробництві, де особистість і виявляє різні творчі потенції. Відповідно, творча активність виявляється і за допомогою комунікації, що має доцільний характер, конкретну спрямованість та усвідомлюється людиною.

Творчість - діяльність надзвичайно складна, й реалізується у розмаїтті форм. У цьому складному процесі однаково важливими є як інтуїтивні стрибки, так і тривалі ретельні дослідження. Аналізований феномен не слід вважати випадковим результатом, одержаним опосередковано. Як правило, відкриття не з'являються просто так, часто їм передує наполегливий науковий пошук. Але слід зауважити, що творчий процес неможливий без гри уяви, здатності фантазувати, інтуїтивно відчувати й міркувати.

Сутність категорії “творчість” розкрита відомими радянськими вченими Л.Виготським і С.Рубінштейном. Узагальнюючи їхні визначення та підходи до цієї теми, дослідник Ю.Карпова [4] відмічає, що *найсуттєвішим результатом творчості є не створення оригінальних матеріальних цінностей, а створення нового у творцеві, перетворення суб'єкта творчості, видозміна його внутрішнього світу, що виявляється у продуктивній поведінці людини*. Такої думки притримуються й вчені – дослідники творчості - А.Спіркін, С.Рубінштейн, І.Канєвська, Н.Кичук, С.Сисоева, В.Цапок та інші.

Зв'язок між особистістю і творчістю визначається терміном “*потенціал*”. Його, в основному, пов'язують з усвідомленням діяльнісного начала буття індивіда, під якою розуміється сила, здібність, потенційні можливості, душевна енергія. Реальність, що відображається у терміні “потенціал” знаходиться на межі прородного (об'єктивного) і соціального (суб'єктивного), внутрішнього і зовнішнього, статичного і динамічного. Відповідно, *потенціал – це властивість будь-якого організму*, до того ж не тільки живого. Йдеться про виробничий, економічний, науково-технічний потенціал, про потенційні можливості окремої особистості, суспільства, держави у певній сфері їхньої життєдіяльності. А от *творчий потенціал – це величина, що характеризує потенційну енергію суб'єкта творчості, його силу, міць*. Таким суб'єктом творчості виступає людина, колектив, народ, суспільство тощо.

У загальнофілософському плані поняття “*творчий потенціал особистості*” розглядається як синтетична якість особистості, що характеризує міру її можливостей ставити і вирішувати нові завдання у сфері своєї діяльності, що має суспільне значення. Творчий потенціал особистості пов'язується зі здатністю самостійно ставити і вирішувати

в тому чи іншому вигляді людської діяльності суспільно значущі проблеми. Вчені показують його у вигляді сукупності різних можливостей, потенціалів: перетворюючо-предметного (навички, вміння, здібності), пізнавального (ціннісні орієнтації), комунікативного (морально-психічні якості), художнього (естетичні здібності). Вважаємо, що зазначеного цілком достатньо для встановлення відмінностей нашого визначення поняття “творчий потенціал особистості”. Коротко зміст аналізованого поняття можна передати так: *це інтегрована властивість у вигляді здібності, що дає змогу людині здійснювати предметну діяльність*.

Основною особливістю педагогічної праці є те, що вона відноситься до розряду творчої діяльності. Тобто педагогічна праця – завжди творча, а *професія педагога* (у тому числі і вчителя початкової школи) *є творчою професією*. Вищезазначене змушує нас звернути увагу на необхідність максимального підвищення творчих здібностей майбутніх вчителів початкових класів, зокрема, опанування творчим рівнем комунікативної компетентності з російської мови у процесі професійної підготовки.

До тезаурусу статті входять поняття “творча діяльність” та “педагогічна творчість”. Деякі дослідники творчості трактують поняття “*творча діяльність*” як абсолютний стан або засіб існування її соціальної сутності (С.Батенін, Б.Ананьєв, М.Каган); як зміну зовнішньої дійсності, перетворення внутрішнього світу людини, розкриття і реалізацію її прихованих потенцій у процесі розвитку її відносин із зовнішнім світом (В.Швирєв); діяльність, результатом якої є не відображення існуючих у досвіді людини дій і вражень, а створення нових образів чи дій (Л.Виготський); вихід за межі заданого, рух у креативному полі (Д.Богоявленська). Нами приймається трактування названого терміна, дане С.Сисоєвою: *засіб реалізації творчих можливостей особистості* [8, с.10].

Педагогічна творчість займає особливе місце серед різних видів творчості, оскільки саме вона визначає вектори динамічного розвитку всіх творчих процесів людства. Носієм педагогічної творчості є вчитель, який стоїть біля витоків розвитку особистості кожної людини. Саме вчитель значною мірою супроводжує й надихає творчий розвиток людини у найбільш сензитивні до педагогічного впливу періоди її життя [8, с.11]. Головна сутність педагогічної творчості полягає в тому, що педагогічна діяльність є процес вирішення безкінечного ряду педагогічних задач, спрямованих на кінцеву мету – формування творчої особистості людини, його світогляду, переконань, свідомості, поведінки. У професійному навчальному педагогічному закладі спрямовані на формування здатності до творчості, а також готовності до творчої праці в процесі професійної діяльності.

Із сказаного вище можна зробити висновок про те, що у процесі навчання у педагогічному університеті студент повинен стати творчою особистістю. Це необхідно для того, щоб у перспективі своєї педагогічної діяльності майбутній учитель початкових класів мав можливість стати майстром своєї справи. А стати ним без розвинених креативних здібностей неможливо, тому що без них будь-який професіонал не створить власну авторську систему діяльності, наявність якої й дозволяє судити про досягнення ним рівня професіонала-майстра. На думку М.Поташника, педагогічна праця нетворчою бути не може, бо неповторні діти, обставини, особистість самого вчителя, і всяке педагогічне рішення повинно виходити з цих завжди нестандартних фактів [7].

Говорячи про процес формування творчої особистості майбутнього педагога, В.Сухомлинський наголошував, що робота вчителя – це творчість, а не буденне заштовхування в дітей знань. Покликання вчителя він бачив у тому, щоб дитина вчилася не заради оцінки, а пізнавала потяг до знань, до чогось нового, до творчості. Він підкреслював, що справжній учитель-майстер не може жити без творчості, повторюючи одне й те ж саме все своє життя. Тільки творчий учитель може розвинути творчі можливості, творчі здібності у дітей. Він закликав вчителів пам’ятати головне правило педагогічної діяльності: “Обдаровані і талановиті всі без винятку діти” .

Розглядаючи трактування поняття “педагогічна творчість” у психолого-педагогічній літературі, знаходимо таку його семантизацію: процес створення передового педагогічного досвіду (І.Радченко); вивчення педагогічного досвіду, педагогічної майстерності вчителів і їх роботи з самовдосконалення (Ю.Азаров, А.Демінцев, І.Зязюн); соціальна потреба у творчій праці (Н.Киричук); інтегративна якість особистості, структурними компонентами якої є професійна спрямованість, професійне самосвідомлення, професійне мислення, діагностична культура (З.Левчук); високий ступінь його професійної діяльності, спрямований на пошук більш досконалих методів, прийомів та засобів навчання (Г.Афоніна).

Для процесу формування творчого рівня комунікативної компетентності з російської мови майбутнього вчителя початкових класів найактуальнішим видається визначення педагогічної творчості, дане С.Сисоєвою: *“Сутність, специфіка, ознаки і риси педагогічної творчості, що обумовлюють її особливе і одиначне серед інших видів творчості, виявляються в особистісно орієнтованій розвивальній взаємодії суб’єктів навчально-виховного процесу (педагога і учня), що зумовлена специфікою психолого-педагогічних взаємовідносин між ними і спрямована на формування творчої особистості учня і підвищення рівня творчої професійної діяльності”* [8, с.97].

Науковцями виділено ряд *ознак педагогічної творчості*: високий рівень соціальної і моральної свідомості; пошуково-перетворюючий стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні здібності (вміння аналізувати, обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне тощо); проблемне бачення; творча фантазія, розвинена уява; специфічні особистісні якості (любов до дітей, безкорисливість, сміливість, готовність до розумного ризику в професійній діяльності, цілеспрямованість, допитливість, самостійність, наполегливість, ентузіазм); специфічні мотиви (необхідність реалізувати своє “Я”, бажання бути визнаним; творчий інтерес, захопленість творчим процесом, своєю працею, прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах своєї педагогічної праці). Перелічені професійні якості впливають і на реалізацію процесу професійної підготовки майбутнього педагога з методики викладання російської мови в школах з українською мовою навчання.

Саме внутрішні особистісні зміни суб’єкта діяльності є обов’язковою умовою породження і розвитку об’єктивних умов творчості. Відомий дослідник технічної творчості Дж.Джонс наголошував, що для винаходу чогось нового і його використання необхідно змінити не тільки чиєсь (чи своє) оточення, але й самого себе та спосіб свого сприйняття, і, можливо, злегка змінити й саму реальну дійсність. Тобто, щоб створити щось нове, необхідно виконати певну внутрішню роботу, до деякої міри пов’язану з муками: змінити деякі усталені настанови, відмовитись від стереотипів у мисленні й поведінці, способах реагування, навчитися висувати у процесі діяльності нові цілі, розширювати, перетворювати уявлення й зв’язки, навчитися бачити проблему з інших позицій, наприклад з позиції користувача, читача, слухача тощо. Результатом саме такої внутрішньої роботи є, з одного боку поява нового продукту, а з іншого, - створення нового в собі. Тому ми особливо наголошуємо на використанні творчих видів завдань у процесі формування комунікативної компетентності з російської мови, що сприяють особистісному й професійному зростанню майбутнього вчителя початкових класів.

Особливого значення науковці надають розвитку *творчого мислення* майбутніх вчителів і характеризують його як здатність знаходити багато різних варіантів розв’язання під час одних і тих же умов; здатність знаходити прості рішення у складній ситуації. Необхідно відмітити, що творчі люди відрізняються здатністю до оригінальних ідей та набором особистісних якостей, що й виявляються в їх творчості. Тобто більшість науковців розглядають творчість на рівні інтелекту й особистості в цілому – як особистісну здатність. При цьому вони виділяють конкретні якості майбутніх фахівців, найбільш значущі для професійного самовизначення у творчій діяльності. Це – самооцінка, задоволення діяльністю, відповідальність перед собою та суспільством за

результати діяльності, здатність до сприйняття позиції іншого. Ці фактори, як стверджують науковці, можуть впливати на формування особистісних якостей прямо чи опосередковано, через створення творчого, розвивального психолого-педагогічного простору. В основу створення такого розвивального, творчого середовища педагогічного університету повинні бути закладені принципи співробітництва й відкритості.

У психолого-педагогічній літературі не існує єдиного визначення *творчої особистості*, хоча ця проблема хвилювала багатьох дослідників. Так, Д.Богоявленська визначає творчу особистість через її інтелектуальну ініціативу, В.Загвязинський – через її відношення до навчально-пізнавальних задач, Н.Кузьміна – через її творчий потенціал, Н.Кичук – через її спрямованість на творчість, інтелектуальну активність, об'єднання науково-педагогічного мислення й творчого уявлення, що проявляються у творчому характері професійної роботи. С.Сисоєва визначає творчого вчителя як *креативну особистість, яка під впливом зовнішніх чинників набула потрібних для актуалізації творчого потенціалу додаткових мотивів, особистісних утворень, здібностей, що допомагають досягти творчих результатів в одному чи кількох видах творчої діяльності*, це визначення приймається нами за основу.

Серед якостей особистості, що позитивно впливають на креативний саморозвиток майбутнього фахівця, вчені виділяють: *оригінальність мислення* як здатність особистості відтворювати різноманітні, *незвичайні і нестереотипні ідеї* на основі продукування окремих асоціацій, нешаблонність пошуку рішень проблем, винахідництво; *допитливість* як відкритість до всього нового і невідомого, що проявляється у підвищеній активності і стремлінні до пошуку нової цікавої інформації; *розвинена уява* як передумова створення нових зразків у відповідності з творчими замислами, що реалізуються в незвичайних і цінних (для особистості і суспільства) продуктах діяльності; *розвинена інтуїція* як пізнавальне осягнення істини або ідеї на основі здогадки, "внутрішнього голосу" і попереднього міркування; *творче мислення* як інтелектуальний процес створення нового; *емоційність і емпатія*, що характеризуються змістом, якістю й динамікою емоцій та почуттів, відношенням особистості до процесу діяльності та її результату; *професійна креативність* включає продуктивну спрямованість особистості майбутнього вчителя молодших школярів, імпровізаційність, відкритість до нового в діяльності, новаторство.

Відтак, уже в процесі навчання на педагогічному факультеті майбутній фахівець повинен бути орієнтованим на створення авторської (творчої) системи діяльності. Використовуючи періодизацію, запропоновану М.Коломинським [5], можна виділити наступні етапи формування АСД у майбутнього вчителя початкових класів: **I етап** – теоретична підготовка з проблем педагогічних інновацій і творчості. **II етап** – проектування уроків, виховних заходів і психологічне обґрунтування проєктів, орієнтоване на стимулювання до творчості, на основі порівняльного вивчення досвіду педагогів-новаторів і вчителів, що працюють на основі традиційних технологій навчання та виховання. **III етап** – розвиток креативності при проходженні педагогічних практик у процесі реалізації розроблених лінгводидактичних і виховних проєктів. На цей час припадає опанування студентами спецкурсів за вибором. І якраз надзвичайно ефективним для формування творчих комунікативних умінь майбутніх випускників є використання таких форм роботи, як розробка та проведення ділових і рольових ігор. **IV етап** включає розробку і оформлення лінгводидактичного бакалаврського чи дипломного проєктів авторської системи діяльності.

Умовами розробки власної авторської системи діяльності (АСД) майбутнім педагогом початкової школи є володіння навчально-пізнавальними (загальноінтелектуальними уміннями), вияв упевненості в собі, наявність почуття власної гідності; сформованість синергетичних умінь (самоосвіта, самоорганізація, самоконтроль), без яких неможливо саморух до вершин професіоналізму; наявність розвинених вольових якостей та рис характеру, необхідних для переборення труднощів у будь-якій справі; цілісне відношення до майбутньої професії вчителя початкової ланки освіти;

сформованість міцних професійних навичок і умінь; наявність творчих умінь, що дають можливість запровадження у процес майбутньої педагогічний процес самостійно розробленої авторської системи діяльності.

Дослідниками педагогічної творчості визначено *критерії творчої педагогічної діяльності*, що за своєю сутністю є індивідуально-творчими і характеризують педагогічну діяльність вчителя як творчий процес. Учені називають розробку принципово нових підходів до освітньої діяльності; раціоналізацію та модернізацію змісту, форм, методів, засобів та технологій навчально-виховного процесу; бачення нової проблеми у знайомій ситуації та знаходження варіантних шляхів її вирішення; проведення систематичного самоаналізу досвіду професійної діяльності та досвіду своїх колег; володіння формами і методами управління творчою навчальною діяльністю учнів з метою розвитку їхньої креативності; оригінальне конструювання навчально-виховного процесу [8, с.100].

Вища школа – основний етап професійної підготовки майбутніх спеціалістів початкової ланки загальноосвітньої школи. Тому є всі підстави прогнозувати спрямований розвиток креативності під час формування комунікативної компетентності з російської мови на рівні якостей особистості у майбутніх учителів. Для успішної професійної педагогічної діяльності майбутньому вчителю лише теоретичних знань мало, потрібно дещо більше - сформувати вміння працювати творчо. Для ефективнішого формування й розвитку творчого комунікативного потенціалу необхідно зміцнити науково-методичну базу предмета “Методика викладання російської мови в школах з українською мовою навчання”, змінити ставлення до педагогічної практики з цього предмета. З цією метою у процесі професійної підготовки нами використовувались різні технології активного навчання творчої комунікативної діяльності, що спираються не лише на процеси сприйняття, пам’яті, уваги, а передусім на творче, продуктивне мислення, професійну поведінку й спілкування. Вважаємо, що творча спрямованість майбутнього педагога – необхідна умова успіху в професійній педагогічній діяльності, основа педагогічної творчості під час формування комунікативної компетентності, оволодіння механізмами та прийомами креативної самореалізації в професійній діяльності та шляхами професійного самовдосконалення; набуття знань і практичних умінь організації професійно-педагогічної діяльності як розвивальної взаємодії, спрямованої на творення особистості учнів.

Висновки Отже, важливість креативності, творчих задатків для розвитку самої особистості майбутнього вчителя початкових класів переоцінити просто неможливо. Креативність потенційно закладена в кожній людині, поза творчістю не існує особистості, ця властивість є могутнім фактором розвитку людини, забезпечує готовність змінитися, відмовитися від стереотипів, що дуже важливо для вчителя. У процесі професійної підготовки майбутнього фахівця початкової ланки освіти здатність до творчості необхідно розвивати. Вважаємо використання творчого підходу до формування комунікативної компетентності з російської мови майбутнього вчителя однією з ефективних передумов оволодіння названою якістю у процесі професійної підготовки.

Перспективи дослідження Подальшими науковими розвідками в цьому напрямку вбачаємо детальний розгляд технологічних завдань творчого характеру, спрямованих на формування комунікативної компетентності з російської мови майбутнього вчителя початкових класів у процесі професійної підготовки

Література:

1. Баркасі В.В. Креативність як необхідний компонент структури професійної компетентності майбутніх учителів іноземних мов // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць / Ред. кол. Гузій Н.В. (відп. ред) та інші. – К.: НПУ, 2001. – Вип. 6. – 295 с. - С.11-17.

2. Бірюк Л.Я. Розвиток творчого потенціалу студентів у процесі викладання методики російської мови // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики:

Збірник наукових праць / Ред. кол. Гузій Н.В. (від. ред.) та інші. – К., НПУ, 201. – Вип. 6. 295 с.-С.110-114.

3. Бірюк Л.Я. Формування творчих здібностей студентів у процесі оволодіння методикою російської мови. // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць / Ред. кол. Гузій Н.В. (відп. ред) та інші. – К.: НПУ, 1999. – Вип. 2. – 428 с. - С.148-145.

4.Карпова Ю.А. Инновации, интеллект, образование. Монография. – М.:Изд-во МГУЛ, 1998. – 308 с.

5. Коломинський М.Л. Психология педагогического менеджмента. – К.: МАУП, 1996. – 176 с.

6. Платон. Пир // Соч.: В 3-х т. – М., 1970. – Т.2. – С.136.

7. Поташник М.М. Как развивать педагогическое творчество. – М., 1987.

8. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006.– 346 с.- С.10; - С.100.

УДК 371.89

Бекірова Л. Е.

ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ОБУЧЕНИЯ

У даній статті розглядаються поняття «технології», «технології навчання», «інтерактивні технології навчання», психолого-педагогічні основи інтерактивних технологій навчання.

В контексте нашей статьи мы рассмотрим понятия «технология», «технологии обучения», «интерактивные технологии обучения». Древние греки под технологией понимали мастерство, искусство делать вещи (techne – мастерство, logos - учение). Термин «технология» стал более распространённым в употреблении и более ёмким по содержанию в конце XVIII века. В это время бурно развивается промышленность, наблюдается отказ от ручного труда, отмечается разделение труда, переход на машинное производство. Длительный процесс переработки сырья в продукцию, необходимую людям, с разбиением этого процесса на отдельные этапы, технологические составляющие, со знанием способов получения продукта, регламентированностью, конкретизацией всего цикла производства, всех этапов, мероприятий и действий и есть технология. Технология представляет собой совокупность знаний о способах, методах, средствах проведения производственных процессов, в результате чего совершается качественное изменение, трансформирование, модифицирование обрабатываемых объектов. Технология обязательно выступает как процесс, подразумевающий упорядоченность и организованность во всех действиях, на всех этапах производства, хаотичность, стихийность для неё не свойственна. В дальнейшем анализ производственных технологий приводил к их совершенствованию. В XIX веке заговорили и о технологизации процесса обучения. В XX веке распространение получают информационные технологии, появляется большое количество инновационных технологий.

Любой образовательный процесс предполагает наличие двух сторон обучающих и обучающихся, где каждая из этих сторон преследует определённые цели, желает достичь максимального результата в данных условиях, при определённой организации учебного процесса, используя определённые средства педагогического взаимодействия и содержание обучения. Однако не всегда процесс обучения является эффективным. Мысль о разработке эффективного единого, общего подхода в обучении, содействующий достижению высоких результатов обучения, стала популярной у учёных всего мира, её высказывал также и Я.А. Коменский более 400 лет назад. Я.А. Коменский писал: «Можно